

Лобань К.Б.

студентка,

Науковий керівник: Терлецька І.В.

викладач,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНОГО БАЗИСУ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В умовах переходу до ринкової економіки особливої актуальності набирають облік власного капіталу, наявність якого дозволяє функціонувати підприємствам всіх форм власності, а також через появу нових організаційно-правових форм підприємств, внаслідок прийняття нормативних документів, які найближче до умов функціонування ринкової економіки.

Необхідність організації і методики проведення аудиту обумовлюється потребою користувачів інформації про реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Об'єктивність аудиторського висновку є обов'язковою умовою і однією з його основних специфічних рис. Ця умова передбачається незалежністю аудиту і диктується потребами користувачів.

Власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності й використовуються ним для формування його активів. Такі активи формуються за рахунок інвестованого в них власного капіталу і є чистими активами підприємства [2].

Аудит власного капіталу проводиться з метою підтвердження аудиторським висновком інформації про власний капітал, його структуру та зміни у власному капіталі, що сталися протягом звітного періоду.

Під час аудиту власного капіталу можуть бути виявлені такі типові порушення:

1) неправильне ведення обліку (залишок за кредитом рахунку 40 «Статутний капітал» не відповідає заявленому в установчих документах; необґрунтоване збільшення статутного капіталу за рахунок підвищення вартості запасів, нематеріальних активів понад погоджену засновниками (учасниками) їх справедливую вартість; невідображення здійснених операцій; недотримання вимог нормативних документів);

2) неправильне і несвоєчасне внесення змін до установчих документів (невнесення чи неповне внесення) засновниками часток до статутного капіталу; несвоєчасне внесення змін до реєстру акціонерів; несвоєчасне документальне оформлення операцій щодо вибуття і прийому нових засновників сільськогосподарського підприємства; неправильне документування часток засновників, які були внесені до статутного капіталу або повернуті; діяльність без ліцензії);

3) неправильне оформлення та відсутність документів (використання прострочених документів і відсутність оформлених відповідно до чинного

законодавства документів; безпідставне виправлення записів у документах; відсутність оригіналів або завірених відповідно до законодавства документів; наявність фіктивних документів);

4) помилки в розрахунках (неправильне обчислення податку на прибуток: не виплата дивідендів за привілейованими акціями: неправильне обчислення дивідендів: порушення нормативних документів);

5) порушення, пов'язані з укладанням колективного договору, оформленням змін чи доповнень до нього та його виконанням [4].

Визначено, що інноваційна діяльність вітчизняних підприємств фінансується у першу чергу за рахунок власного капіталу, що зумовлено високою вартістю банківських кредитів, відсутністю доступу до державного фінансування, низькою часткою коштів інвесторів. Визначено складові власного капіталу, за рахунок яких може здійснюватись фінансове забезпечення інноваційної діяльності. Для успішної реалізації інноваційної діяльності за рахунок власного капіталу підприємствам доцільно використовувати не лише такі традиційні джерела, як амортизаційні відрахування та нерозподілений прибуток, але й таку складову власного капіталу, як персонал. Крім того, підприємствам варто збільшувати власний капітал за рахунок кооперації, злиття з іншими підприємствами [1].

Не менш важливе місце посідає і аудит довгострокових зобов'язань, тому вважаємо за доцільне дослідити стан та визначити основні проблеми обліку та організації довгострокових зобов'язань.

За своєю суттю довгострокові зобов'язання господарюючого суб'єкта це – заборгованість суб'єктів господарювання, сформована на довгострокових засадах, зокрема: заборгованість банкам за отримані від них кредити, яка не є поточними зобов'язаннями (тобто заборгованість, яка не підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців); заборгованість щодо зобов'язань із залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки; суми податку на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки; заборгованість за виданими довгостроковими векселями й розповсюдженими облігаціями [3].

Можна зазначити, що в результаті розвитку господарських зв'язків в умовах ринку значно розширюється кількість користувачів облікової і звітної інформації. Ними є не тільки працівники управління, безпосередньо пов'язані з підприємництвом, але і зовнішні користувачі інформації, що мають прямої фінансовий інтерес: банки – при ухваленні рішення про надання кредитів; постачальники – при укладанні договорів на постачання товарно-матеріальних цінностей; інвестори, засновники, акціонери, яких цікавить рентабельність вкладеного капіталу і можливість одержання прибутків (дивідендів).

Кошти необхідні для забезпечення єдності виробництва й обігу, опосередковують зміну форм руху авансованого капіталу з грошової в товарну, і з товарної в грошову. В умовах ринкової економіки найбільше ліквідна частина майна організації – кошти, представляють її робочий капітал.

Тобто враховуючи важливість інформації необхідно зазначити, що завданнями обліку довгострокових зобов'язань є:

- контроль за правильністю оформлення документів по довгострокових зобов'язання;
- повна і своєчасна реєстрація операцій, пов'язаних із рухом коштів, для погашення зобов'язань;
- повне, своєчасне і правильне відображення в облікових регістрах операцій по погашенню кредитів та сплати відсотків;
- контроль за дотриманням розрахунково-платіжної і кошторисної дисципліни;
- контроль за своєчасністю повернення в банк сум та відсотків за кредит [5].

Якщо аналізувати кожне завдання то можна прийти до висновків:

1. Для здійснення контролю за правильністю оформлення необхідно, щоб законодавча система була спрощеною и не допускала двоякого трактування при оформленні;
2. Покарання за несвоєчасне внесення інформації до облікових регістрів має бути більш жорстким;
3. Система обліку та контролю має бути прозорою.

Якщо враховувати сучасний стан економіки, то необхідно зазначити, що банківська система знаходиться в «шоковому» стані тому вдосконалення облікової політики довгострокових зобов'язань дасть змогу в подальшому підняти довіру банків до підприємств та відкриє нові шляхи залучення інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Ачкасов А.В. Конспект лекцій з дисципліни «Організація обліку» / А.Є. Ачкасов, А.П. Косяк. – Х.: ХНАМГ, 2010.
2. Боднарчук А.В. Особливості розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності / А.В. Боднарчук. [Електронний ресурс]. – Доступний з [http://ic. faaf.org.ua/pdf/139-osoblivosti-rozkrittuya-informacii-pro-vlasniy-kapital-u-finansoviy-zvitnosti.pdf](http://ic.faaf.org.ua/pdf/139-osoblivosti-rozkrittuya-informacii-pro-vlasniy-kapital-u-finansoviy-zvitnosti.pdf)
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003 р., № 18, № 19-20, № 21-22.
4. Гудзенко Н.М. Звіт про власний капітал: порядок складання та шляхи удосконалення / Н.М. Гудзенко, Т.П. Горобець. [Електронний ресурс]. – Доступний з [http://www.rusnauka.com/ 8_NND_2010/Economics/60336.doc. htm](http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60336.doc.htm)
5. Островерха Р.Е. Організація обліку: навч. посіб. / Р.Е. Островерха – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури. – 2012.